

Standpuntnota van de EVP fractie over Oekraïne

WAT ER NODIG IS VOOR DE OVERWINNING VAN OEKRAÏNE EN VOOR DE EU: EEN SYSTEMISCHE AANPAK

24/11/2022

De Russische oorlog tegen Oekraïne duurt al meer dan een half jaar. Ondanks alle inspanningen van het Kremlin om de oorlog te winnen, brengen de Oekraïners, met hulp van het Westen, niet alleen ongekennde moed en geweldige militaire vaardigheden aan het licht, maar ondermijnen zij ook het reeds vóór de oorlog door Russische propaganda gecreëerde en wereldwijd heersende beeld van de zogenaamde “Russische militaire macht”.

Het Oekraïense succes werd ook bereikt omdat het Westen erin slaagde zijn inspanningen voor bijstand aan Oekraïne te bundelen. Er is humanitaire, militaire, en financiële steun verleend aan Oekraïne. Ook zijn er sancties getroffen tegen Rusland door gezamenlijke besluiten van het Westen aan het begin van de oorlog, gericht op de specifieke behoeften onder de toenmalige omstandigheden.

Momenteel lijdt Rusland de ene na de andere nederlaag in Oekraïne. Het Kremlin reageert wanhopig met nieuwe schaamteloze initiatieven: valse “referenda” in vier regio’s van Oekraïne en de volstrekt onrechtmatige annexatie van deze regio’s; massale militaire mobilisatie, waardoor honderdduizenden mannen Rusland ontvluchten om niet gedwongen te hoeven vechten; raketaanvallen op civiele energie-infrastructuur in Oekraïne; het dreigen met tactische keraanvallen tegen Oekraïne en een pleidooi voor vredesonderhandelingen onder Russische voorwaarden.

Oekraïne laat zien niet bang te zijn voor deze wanhopige initiatieven van het Kremlin. Het land blijft zijn positie versterken, zowel op het slagveld als in de internationale geopolitieke arena: onlangs heeft Oekraïne verzocht onmiddellijk en zonder tussenstadia lid te mogen worden van de NAVO.

Ondanks de recente glansrijke militaire overwinningen van Oekraïne in de regio’s Charkov en Cherson, en ondanks de hoop dat de oorlog spoedig zal eindigen, is het nog steeds mogelijk dat de oorlog langer aanhoudt, tot ver in 2023 en mogelijk nog langer.

Zowel in Oekraïne als in het Westen (met inbegrip van de EU) zijn de meeste mensen het erover eens dat de oorlog pas voorbij zal zijn als Oekraïne deze wint en het Russische leger zal zijn verslagen. Oekraïne heeft het volste recht om te beslissen wanneer en op welke manier het land de overwinning afkondigt en wat de voorwaarden zijn voor een vredesakkoord met Rusland. Hoe lang de oorlog nog zal duren, hangt daarom af van de wapenleveringen en de financiële steun aan Oekraïne door het Westen. Willen wij als EU echter doen wat nodig is, dan moeten we begrijpen dat dit ook “onze” oorlog is. Want alleen als we erkennen dat dit “onze” oorlog is, zullen we genoeg middelen inzetten om in “onze” oorlog “onze” overwinning te behalen.

Het is overduidelijk dat het nu tijd is om te stoppen met het nemen van ad-hoc-initiatieven die gericht zijn op de specifieke behoeften van het moment, zoals de EU vooral aan het begin van de oorlog heeft gedaan. We moeten stappen zetten in de richting van systemische en strategische beleidsmaatregelen en besluiten voor de lange termijn. Deze moeten tweeledig zijn. Enerzijds moet in het langetermijnbeleid rekening worden gehouden met de behoeften van Oekraïne op het gebied van defensie en herstel. Anderzijds is het net zo belangrijk om uit te stippelen hoe de EU in de toekomst, na afloop van deze geopolitieke crisis, geopolitiek sterker kan worden: welke hervormingen zijn noodzakelijk in de EU instellingen en in het beleid ten aanzien van de oostelijke buurlanden van de EU, met inbegrip van Rusland zelf?

De EVP fractie moet, als partij van fundamentele Europese waarden, op dit cruciale moment een leidende rol op zich nemen in de beleidsdebatten binnen de EU. We hebben nu de mogelijkheid om ingrijpende veranderingen door te voeren en strategische beslissingen te nemen die toekomstbepalend zijn voor het hele Europese continent, niet alleen voor de EU zelf, maar ook voor haar oostelijke buurlanden.

Deze standpuntnota is bedoeld als voortzetting van de beleidsnota van La Hulpe van de EVP fractie, die in het beginstadium van de oorlog werd goedgekeurd. Deze beleidsnota hielp de EVP fractie om duidelijke beleidslijnen vast te stellen met betrekking tot de belangrijkste "oorlogskwesties" op dat moment. Dit stelde ons in staat politiek leiderschap te tonen bij het nemen van de op dat moment noodzakelijke EU beslissingen.

Dit document is een poging om over te schakelen van reactieve maatregelen voor de korte termijn naar een systemische aanpak voor het maken van beleid en het nemen van beslissingen. Dergelijke strategische beslissingen zijn niet alleen nodig voor "onze" overwinning in de oorlog, maar ook voor de noodzakelijke toekomstige veranderingen, zowel in de EU als in het oostelijke deel van het Europese continent.

VOORNAAMSTE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

In dit document staan drie belangrijke doelstellingen centraal die de EU zowel tijdens de oorlog als daarna moet verwezenlijken.

1. De militaire overwinning van Oekraïne is ook "onze" overwinning. De militaire nederlaag van het Kremlin en Poetin zal Rusland nieuwe kansen bieden om zichzelf opnieuw uit te vinden.
2. Na afloop van de oorlog zal ook de EU zichzelf moeten veranderen om sterker uit deze geopolitieke crisis te komen: de belangrijkste prioriteiten moeten de uitbreiding van de EU en de hervorming van de EU instellingen zijn, alsmede een ander EU beleid ten aanzien van Rusland.
3. Ook moet de bescherming van de democratie een duidelijke prioriteit worden binnen de geopolitieke strategie van de EU. De eerste stap is het ontwikkelen van een strategie om Rusland en Belarus te helpen om, nadat Poetin is verslagen en de oorlog is afgelopen, zich te ontwikkelen van postimperiale staten tot landen waarin het voor burgers mogelijk

is een normaal en fatsoenlijk leven naar Europees model te leiden.

DE SYSTEEMSTRATEGIE IN HET KORT

1. BEÏNDIGING VAN DE OORLOG EN WAPENLEVERINGEN

Het einde van de oorlog en de overwinning van Oekraïne zullen afhangen van drie belangrijke factoren:

- a) het vermogen van Oekraïne om zijn "oorlogspotentieel" te handhaven (militair, civiel, economisch, financieel, psychologisch en emotioneel potentieel);
- b) politieke wil van het Westen om Oekraïne op de lange termijn te blijven helpen mobiliseren en bij te staan in de mate die nodig is voor de overwinning, in de eerste plaats met wapenleveringen, maar ook met pijnlijke en langdurige sancties tegen de Russische economie en militaire industrie;
- c) mogelijke volledige ineenstorting van Rusland, zowel militair als politiek, als gevolg van het succes van Oekraïne in de oorlog.

De EU kan deze factoren in verschillende mate beïnvloeden.

Factor "a" (politieke en morele wil van de Oekraïners) hangt voornamelijk af van de Oekraïners zelf. Zij blijven een hoge moraal houden en blijven zorgen voor politieke mobilisatie van de samenleving om de oorlog te winnen. De EU kan helpen om de Oekraïense moraal op een hoog niveau te houden door blijf te geven van blijvende solidariteit, niet alleen op militair gebied, maar ook door humanitaire hulp te verlenen en zorg te dragen voor miljoenen binnenlandse ontheemden, door de Oekraïense lokale autoriteiten te helpen om de sociale infrastructuur en de energie-infrastructuur vóór de winter te herstellen enz.

Factor "c" (instorting van Rusland) kan een realiteit worden als het Westen stopt de verkeerde signalen naar Poetin te sturen. We moeten niet langer de verwachting wekken dat iemand uit het Westen zal voorkomen dat Poetin gezichtsverlies lijdt indien Oekraïne erin blijft slagen de Russische strijdkrachten op een dermate doeltreffende manier verliezen toe te brengen als in de regio Charkov, in de buurt van de stad Izoem en in de regio Cherson. Daarnaast moeten we

in gedachten houden dat door het Westen (waaronder de EU) ingestelde sancties een steeds grotere impact zullen hebben op de Russische economie en haar vermogen om nieuwe wapens te produceren.

Het is duidelijk dat factor “b” (wapenleveringen) de belangrijkste en meest cruciale factor is om in de nabije toekomst een einde te maken aan de oorlog. Oekraïne heeft aangetoond dat het Poetins leger kan verslaan en dat het Russische leger niet in staat is om de Oekraïense nationale wil en westerse militaire technologie te weerstaan. Wanneer er een einde aan de oorlog komt, hangt volledig af van de westerse politieke wil om Oekraïne te voorzien van wapens van de kwaliteit en kwantiteit die de Oekraïners nodig hebben. Dit is de enige van de drie factoren – politieke wil in Oekraïne, militaire steun uit het Westen, militaire zwakte van Rusland – die rechtstreeks afhankelijk is van de politieke wil uit het Westen. De omvang van de Westerse militaire steun zal bepalen wanneer Oekraïne de militaire overwinning zal behalen en daarmee een einde zal maken aan de oorlog. Onze beslissingen over wapenleveringen zullen bepalen wanneer een einde zal worden gemaakt aan de foltering en het doden van onschuldige Oekraïense mensen en kinderen.

Momenteel zijn de wapenleveringen aan Oekraïne vooral te danken aan de capaciteiten van de VS en Groot-Brittannië. De EU moet erkennen dat haar bijdrage op dit gebied aanzienlijk lager is. De EU moet haar lidstaten niet alleen vragen wat zij kunnen vinden in hun opslagplaatsen of militaire depots, maar moet een nieuwe systemische aanpak ontwikkelen. Drie beleidsinstrumenten moeten doeltreffend met elkaar worden verbonden: 1. de EU financiën (op de schaal die nodig is voor het opvoeren van de productie en het leveren van meer wapens); 2. het opvoeren van de wapenproductie door de militaire industrie in de EU; en 3. de behoefte van Oekraïne aan moderne wapens om de overwinning te behalen.

Daarom moet de EU grondig onderzoeken welk bedrag in 2023 moet worden uitgetrokken om de Oekraïense militaire behoeften te dekken. Bovendien moet de bijdrage van de EU in dezelfde orde van grootte liggen als die van de VS, die in 2022 50 miljard EUR hebben uitgetrokken voor de militaire behoeften van Oekraïne (waarvan 25 miljard EUR alleen voor wapenleveringen). Groot-Brittannië alleen heeft 4 miljard EUR vrijgemaakt voor het leveren van wapens, terwijl de hele EU slechts 5,6 miljard EUR voor wapens bij elkaar heeft geschaapt (2,5 miljard EUR via de Europese Vredesfaciliteit

en 3,1 miljard EUR van individuele lidstaten).

Sancties spelen een belangrijke rol bij het verzwakken van het militaire potentieel van Rusland. Dit geldt vooral voor sancties die Rusland de toegang ontnemen tot moderne Westerse technologie en voor sancties die Rusland van de wereldwijde markten uitsluiten. Het Westen moet voortdurend blijven herhalen dat deze sancties zullen blijven gelden totdat de laatste Russische soldaat de bezette gebieden van Oekraïne heeft verlaten en totdat Rusland ermee instemt alle door Oekraïne geleden schade te vergoeden. Dat zal een signaal afgeven aan de politieke en zakelijke elite rond Poetin dat er geen mogelijkheid bestaat om terug te keren naar “business as usual” met het Westen zolang Poetin het Russische beleid bepaalt.

2. FINANCIEREN VAN DE VERDEDIGINGSOORLOG

Het is vanzelfsprekend dat om de oorlog tegen de Russische agressor te winnen zowel de Oekraïense als “onze” inspanningen voldoende financiering nodig hebben. Niemand kan een oorlog winnen als de “oorlogsfinanciën” niet op een systemische manier zijn geregeld.

De “oorlogsfinanciën voor Oekraïne” hebben betrekking op drie onderwerpen in dit document: a) de systemische financiering van wapenleveringen; b) de systemische financiering van het functioneren van de Oekraïense staat tijdens de oorlog; c) systemische financiering van de wederopbouw van Oekraïne op de korte en de lange termijn.

De financiële behoeften van Oekraïne waarmee we in 2023 en daarna rekening moeten houden, omvatten het volgende.

- a) **Financiering van wapenleveringen.** Deskundigen schatten dat Oekraïne met elke dag van intensieve gevechten militaire uitrusting ter waarde van 400 miljoen EUR verliest. Dit betekent dat Oekraïne, alleen al om zijn militaire slagkracht terug te winnen, in 2023 nieuwe militaire uitrusting nodig zal hebben ter waarde van ongeveer 100 tot 140 miljard EUR. Als de EU bereid zou zijn de helft van die verantwoordelijkheid op zich te nemen, zou dit haar in de loop van 2023 ongeveer 50 tot 70 miljard EUR kosten (vergelijkbaar met de financiële steun door de VS in 2022).
- b) **Ondersteuning van het functioneren van de Oekraïense staat.** Voor adequate financiering van zijn belangrijkste overheidsfuncties (scholen, ziekenhuizen

enz., exclusief militaire uitgaven) had de Oekraïense staat in 2022 maandelijks ongeveer 5 tot 7 miljard EUR aan externe financiële steun nodig (volgens de evaluatie van het IMF). In 2023 zal Oekraïne hiervoor ongeveer 3 miljard EUR per maand nodig hebben. Dit betekent dat Oekraïne in de loop van 2023 ongeveer 36 miljard EUR aan financiële steun zal moeten krijgen om de staat te kunnen laten functioneren (de EU moet de helft daarvan verstrekken: 18 miljard EUR in 2023). In 2022 heeft de EU ingestemd met de toekenning van externe macrofinanciële steun aan Oekraïne ter hoogte van in totaal 9 miljard EUR. Elke betaling kwam echter als een ad hoc besluit van de EU Raad, voorafgegaan door lange, moeizame en niet erg vruchtbare interne besprekingen van de EU (en het ziet er naar uit dat, van de beloofde 9 miljard EUR, 3 miljard EUR zelfs niet in 2022 zal worden uitbetaald). Er moet volkomen duidelijk worden gemaakt op welke wijze Oekraïne in de loop van het komende jaar dergelijke financiële steun van de EU en de G7 zal ontvangen. Op 9 november 2022 heeft de Europese Commissie een pakket voor financiële steun aan Oekraïne voor 2023 goedgekeurd. Dit pakket, dat op 24 november 2022 volgens de spoedprocedure door het Europees Parlement is goedgekeurd, omvat de "macrofinanciële bijstand+", waarmee de EU in 2023 financiële bijstand ter hoogte van 18 miljard EUR aan Oekraïne zal verlenen. Hopelijk zal dit besluit unaniem worden gesteund door de Raad, en zal de rest van de benodigde financiële middelen door de G7 worden verstrekt.

- c) **De wederopbouw van Oekraïne na de oorlog.** Het zogenoemde "Marshallplan voor Oekraïne" krijgt steeds meer internationale aandacht. Er worden diverse internationale conferenties over dit onderwerp georganiseerd. Op dit moment moet nog overeenstemming worden bereikt over een groot aantal zaken. Aan wie komt het eigenaarschap van dit project toe? Wie zal het gaan leiden? Hoe zal het hele project worden beheerd? Hoe kan het wederopbouwproject worden gesynchroniseerd met de integratie van Oekraïne in de EU? Hoe kan al vóór deze winter worden begonnen met de wederopbouw en het herstel van de belangrijkste infrastructuur? Hoe kunnen de financiële middelen die op de lange termijn voor de wederopbouw nodig zijn betrouwbaar worden geraamd? En tot slot de belangrijkste vraag: waar zal het geld vandaan komen en welk

soort financiële instrumenten zullen worden gebruikt? Momenteel schatten verschillende deskundigen dat de kosten van de wederopbouw tussen 350 miljard EUR (EU deskundigen) en 750 miljard EUR (Oekraïense deskundigen) zullen bedragen.

Het moge duidelijk zijn dat Oekraïne zonder toereikende financiële steun uit het Westen niet in staat zal zijn de oorlog te winnen, het functioneren van de staat tijdens de oorlog te bekostigen, en de kosten van de wederopbouw na de oorlog te dragen.

Daarom zijn de EU en andere partners in de democratische wereld (o.a. de G7) verplicht een duidelijk en systematisch plan uit te werken om deze financiële uitdagingen het hoofd te bieden. Voor een systematische aanpak moeten we beginnen met een systematische beoordeling van de "oorlogsfinanciën voor Oekraïne" in 2023 en daarna. Zoals uit dit overzicht blijkt, zal er voor 2023 en de jaren daarna niet minder dan 500 tot 600 miljard EUR nodig zijn, en de EU zal vermoedelijk ongeveer de helft van dit deze kosten moeten dragen. Een deel ervan kan worden gedekt door inbeslagname van de aan sancties onderworpen activa van de Russische centrale bank en Russische oligarchen, maar het zal vrij lang duren voordat alle hiervoor noodzakelijke juridische procedures zijn afgerond. Een groot deel van de financiële middelen moet echter nu al beschikbaar zijn.

Poetins oorlog met meerdere fronten heeft de EU voor extra financiële uitdagingen gesteld. Poetin heeft niet alleen Oekraïne militair aangevallen, maar hij is ook een "energieoorlog" begonnen tegen de hele EU. Naast de noodzaak om de "oorlogsfinanciën voor Oekraïne" te beheren, zullen we dan ook meer financiële middelen nodig hebben om de uitdagingen van deze "energieoorlog" het hoofd te bieden.

Het hele Europese continent kampt momenteel met een ongekende geopolitieke crisis, veroorzaakt door de militaire oorlog van het Kremlin in Oekraïne en de "energieoorlog" van het Kremlin tegen de EU. Deze oorlog zal het tragische verlies van mensenlevens, veel hogere militaire uitgaven, een vernielde sociale infrastructuur in Oekraïne en een recessie in de Europese economieën tot gevolg hebben. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, zal de EU aanzienlijke nieuwe en bestaande financiële middelen moeten vrijmaken, net als tijdens de pandemie. Tijdens de pandemie heeft de EU ervoor gekozen verschillende instrumenten en de flexibiliteit van de EU

begroting in te zetten, en tevens nieuwe instrumenten in het leven roepen, zoals SURE en “NextGenerationEU”. Dit zijn goede middelen gebleken om de door de pandemie veroorzaakte crisis te boven te komen.

Het is duidelijk dat de EU en haar lidstaten, gezien de beperkingen van het huidige meerjarige financiële kader (MFK), vanwege deze geopolitieke crisis grootschalige aanvullende financiële middelen beschikbaar moeten stellen. In haar mededeling over hulp voor en wederopbouw van Oekraïne (22 mei 2022) spreekt de Europese Commissie over het “RebuildUkraine-plan” als een mogelijk nieuw en door de EU gefinancierd instrument dat specifiek bestemd is voor de financiering van de wederopbouwinspanningen en de aanpassing van de Oekraïense economie aan de EU. De Commissie merkt tevens het volgende op: “Gezien de omvang van de leningen die waarschijnlijk nodig zijn, kan onder meer de mogelijkheid worden geboden de middelen voor de leningen aan te trekken namens de EU of met nationale garanties van de lidstaten.” Elke toekomstige bijdrage van de EU aan de wederopbouw van Oekraïne moet worden aangevuld en gecombineerd met de beschikbare flexibiliteit en middelen in de EU begroting en met de tussentijdse herziening van het huidige MFK.

Daarnaast moet de EU met de nodige juridische instrumenten en begroting-instrumenten komen om de bevroren activa van de Russische centrale bank (met name goud) te gebruiken om de hulp- en wederopbouwinspanningen te financieren. Indien deze activa worden overgedragen aan een Oekraïense herstelfaciliteit die gezamenlijk is opgezet door de EU, internationale donoren en Oekraïne zelf, kunnen deze ze een aanzienlijke bijdrage leveren het Oekraïense herstelprogramma.

3. VOORUITZICHT BETREFFENDE LIDMAATSCHAP VAN DE EU (EN DE NAVO)

De Russische oorlog tegen Oekraïne en de militaire overwinningen van de Oekraïense strijdkrachten veranderen de geopolitieke strategie van de EU. De recente toespraak over de Staat van de Unie van Ursula von der Leyen (op 14 september 2022) en de toespraak van de Duitse bondskanselier Olaf Scholz tijdens zijn bezoek aan de Karelsuniversiteit in Praag (29 augustus 2022) hebben duidelijk gemaakt dat Oekraïne (samen met Moldavië, Georgië en de landen van de Westelijke Balkan) in de loop van dit decennium lid zouden kunnen worden van de EU.

Om dit te bereiken is het noodzakelijk dat beide partijen, de EU en de kandidaat-lidstaten, een ambitieuze integratieagenda opstellen.

Het uitbreidingsbeleid van de EVP-fractie ten aanzien van Oekraïne moet zich toespitsen op de volgende punten.

- > De toetredingsonderhandelingen met Oekraïne en Moldavië (en mogelijk Georgië) moeten zo spoedig mogelijk beginnen.
- > De onderhandelingen met Oekraïne (en Moldavië en Georgië) moeten worden voortgezet en er moeten de komende 3 tot 4 jaar ambitieuze hervormingen in deze landen plaatsvinden zodat de toetredingsonderhandelingen met succes kunnen worden afgerond. De onderhandelingen over het lidmaatschap hebben evenveel tijd gekost als bij de zogenaamde “Big Bang” in 2004, waarbij de staten in Midden-Europa en de Baltische staten tot de EU zijn toegetreden. Sinds 2014 zijn Oekraïne, Moldavië en Georgië bezig met de uitvoering van zeer ambitieuze associatieovereenkomsten, waardoor deze landen nu klaar zijn om de onderhandelingen te beginnen.
- > De EU en de kandidaat-lidstaten Oekraïne, Georgië en Moldavië zouden vóór 2025 klaar moeten zijn voor hun integratie in de interne markt van de EU. Dit zou onmiddellijke economische voordelen van de Europese integratie opleveren voor de burgers van de kandidaat-lidstaten.
- > De EVP-fractie moet een leidende rol op zich nemen en een actieve voorvechter zijn van de noodzakelijke besluitvorming en institutionele hervormingen om de EU voor te bereiden op haar uitbreiding. De uitbreiding is in geopolitiek opzicht te belangrijk voor de EU om nog langer te wachten met de hervormingen van haar instituties en haar besluitvorming. Dit is verschillende keren genoemd in resoluties van het Europees Parlement en benadrukt in het eindverslag van de Conferentie over de toekomst van Europa en de daaruit voortgekomen voorstellen. Daarom moet de EVP-fractie de Conventie ter herziening van de EU verdragen, die de nodige wijzigingen zal voorbereiden, steunen.

De NAVO en Oekraïne

De Oekraïense soldaten en politieke leiders hebben tot nu toe blijik gegeven van

uitzonderlijke moed en militaire vermogens. Hierdoor hebben zij van Oekraïne de militaire leider onder de Europese democratieën gemaakt. Het moge duidelijk zijn dat de Oekraïense militaire vermogens de militaire macht van de NAVO op het Europese continent zouden versterken indien Oekraïne lid zou worden van de NAVO.

Tot nu toe was de agressieve oppositie van het Kremlin de belangrijkste belemmering voor de uitbreiding van de NAVO tot aan de grenzen van Rusland. De Russische logica om zich tegen de uitbreiding van de NAVO te verzetten, is niet langer geldig sinds Zweden en Finland zijn toegetreden. Bovendien zal de overwinning van Oekraïne in de oorlog tegen de Russische agressie de argumenten van het Kremlin volledig irrelevant maken. Door het behalen van de militaire overwinning zal Oekraïne het recht verwerven tot vrije keuze wat betreft zijn veiligheidsregelingen. Het Westen moet de keuzes van Oekraïne respecteren omdat het eerder geen gehoor heeft gegeven aan de verzoeken van Oekraïne om westerse veiligheidsgaranties – en dit is de reden waarom Oekraïne te maken kreeg met de Russische agressie.

Voordat de oorlog is afgelopen zal het Westen misschien geen formele besluiten nemen over de veiligheidsgaranties aan Oekraïne of over het NAVO-lidmaatschap, maar de EVP-fractie moet zich voorbereiden op het tonen van politiek leiderschap bij deze uiterst belangrijke geopolitieke besprekingen. Ook moet de EVP-fractie bereid zijn om samen met Oekraïne op te treden om de vitale belangen van het land – en van Europa – betreffende de veiligheid van Oekraïne in de toekomst te waarborgen.

De NAVO top die volgend jaar in Vilnius zal plaatsvinden, zal voor alle EU lidstaten een goede gelegenheid zijn om de Oekraïense strijdkrachten erom te loven dat zij het sterkste leger in Europa vormen en om de bereidheid van Oekraïne te prijzen de Europese waarden na afloop van de oorlog te blijven verdedigen. Het zal ook een goede gelegenheid zijn om nieuwe veiligheidsgaranties aan Oekraïne te bespreken (alsmede het NAVO-lidmaatschap).

4. LANGDURIGE VREDE IN EUROPA – GEEN “BUSINESS AS USUAL” MET POETIN (langetermijnstrategie van de EU ten aanzien van Rusland en Belarus)

Op de recente NAVO top in Madrid is een zeer duidelijke verklaring aangenomen dat het huidige autoritaire Rusland de grootste bedreiging vormt voor de veiligheid en

vrede op het Europese continent. Uit deze verklaring kan een eenvoudige conclusie worden getrokken: Europa zou veel veiliger en vreedzamer worden als Rusland weer democratischer en meer Europees zou worden.

Er zijn veel verschillende factoren die bepalen of Rusland in de nabije toekomst democratisch kan worden, maar de belangrijkste daarvan is de militaire overwinning van Oekraïne tegen de Russische invasie. De overwinning zal kansen bieden voor de transformatie van Rusland. Daarom moeten we erkennen dat de oorlog van Oekraïne tegen de Russische invasie een veel bredere betekenis heeft: dit is de oorlog die ook voor positieve veranderingen in Rusland kan zorgen en het Europese continent veel veiliger kan maken. Dit is een bijkomende reden waarom we deze oorlog als “onze” oorlog moeten beschouwen.

Een andere belangrijke factor voor het mogelijke vooruitzicht van een democratisch Rusland is de sterkte van de overtuiging in de westelijke hoofdsteden dat Rusland een democratie kan worden. Bovendien is het van cruciaal belang dat het Westen een sterke politieke wil heeft om niet terug te keren naar “business as usual” met Poetin, zelfs als hij erin slaagt om enige tijd aan de macht te blijven nadat zijn leger de oorlog heeft verloren. Dat het Westen zijn traditie van “business as usual” met Poetin ondanks al diens misdaden heeft voortgezet, is wat hem ertoe heeft gebracht om steeds agressiever te worden en uiteindelijk de voorwaarden te scheppen voor het Kremlin om een fascistisch regime te worden.

Daarom is het zo belangrijk dat de westerse gemeenschap duidelijke politieke wil aan het licht brengt om op internationaal niveau te zorgen voor gerechtigheid wat betreft de door Rusland begane oorlogsmisdaden. De EU moet het voortouw nemen in de strijd tegen de straffeloosheid van de Russische agressie en voorstellen een speciaal internationaal tribunaal op te richten om Rusland ter verantwoording te roepen voor zijn misdrijven en agressie tegen Oekraïne. Een dergelijk speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne zal de hoogste autoriteiten van Rusland, waaronder Poetin zelf, op internationaal niveau juridisch tot verantwoording roepen. Hierin verschilt een dergelijk speciaal internationaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne van het Internationaal Strafhof (ICC), dat is begonnen met het onderzoeken van oorlogsmisdaden door gewone Russische soldaten in Boetsja, Irpin en Izjoem.

De oprichting van een speciaal internationaal

tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne zal onmiddellijk een zeer duidelijk signaal afgeven aan zowel de Russische samenleving als de internationale gemeenschap dat Poetin kan worden veroordeeld voor zijn oorlogsmisdaden. Ook zou de oprichting van een dergelijk tribunaal een signaal aan de politieke en zakelijke elite in Rusland zijn dat er voor een Rusland onder leiding van Poetin geen terugkeer mogelijk is naar “business as usual” met het Westen. Het zal ook een duidelijke boodschap zijn voor een aantal westerse leiders dat terugkeer naar “business as usual” of voortzetting van de dialoog tijdens de oorlog met een mogelijk oorlogsmisdadiger, Poetin, niet langer mogelijk is.

De dialoog met Poetin, die vóór de oorlog lange tijd een prioriteit was voor sommige westerse leiders, was een grote geopolitieke fout. Het zou een nog grotere vergissing zijn om te proberen een dergelijke dialoog met Poetin voort te zetten nu zijn regime doorgaat met deze criminele oorlog en iedereen in Rusland vervolgt die een andere mening heeft over deze oorlogsgressie.

Hetzelfde geldt voor de dictator in Belarus, Loekasjenko. Het moet duidelijk zijn dat het ook met hem niet mogelijk is, terug te keren naar enige vorm van dialoog of “business as usual”.

Het is voor de EU veel belangrijker om de dialoog met de democratische oppositie in Rusland en Belarus te intensiveren. De EU moet laten zien dat de bescherming van de democratie en het ondersteunen van ontwikkelingen in de richting van democratie, inclusief de “depoetinisering” van de samenlevingen in beide landen, een echte prioriteit voor de EU zijn. De EVP fractie moet een voortrekkersrol spelen in dit EU beleid. De EU moet verschillende platforms en hubs voor democratie oprichten om de dialoog tussen de Russische/Belarusische democratische bewegingen en de EU instellingen te vergemakkelijken.

De dialoog met democraten in die landen moet door de EU enorm worden geïntensiveerd, terwijl de dialoog met Poetin en Loekasjenko onmiddellijk moet worden stopgezet.

Op institutioneel niveau moet de EU beginnen met het opstellen van strategieën voor de toekomstige betrekkingen van de EU met een democratisch Rusland en een democratisch Belarus. Democratisch Rusland moet het vooruitzicht worden geboden om overeenkomsten te sluiten met de EU over vrije handel, regelingen voor visumvrij reizen,

moderniseringspartnerschappen enz. Net als aan Oekraïne moet ook aan een democratisch Belarus worden aangeboden om in de toekomst tot de EU toe te treden. De EU moet dergelijke strategieën nu al aankondigen, en niet eerst op veranderingen wachten.

5. “DE WINTEROORLOG VAN POETIN” - DE OORLOG TEGEN DE EU

Hoewel Poetin duidelijk aan het verliezen is in Oekraïne, hoopt hij nog steeds zijn “winteroorlog” tegen de EU te winnen door haar wil om Oekraïne te steunen en haar wil om onafhankelijk te worden van Russisch gas en Russische olie te ‘bevriezen’.

Het doel van Poetin is de gas- en energieprijzen in de EU op een ongekend hoog niveau te houden om sociale en politieke onrust in de hele EU te zaaien.

De strategie van “Poetins winteroorlog” is duidelijk: hij maakt gebruik van de strategische fouten die de EU in het verleden heeft gemaakt. De grootste fout van sommige EU lidstaten was om sterk afhankelijk te worden van Russische energieleveringen. Ongeacht de eerdere collectieve of individuele fouten, moet de EU nu echter een duidelijke strategie hebben om deze “winteroorlog” van Poetin te winnen.

Onze strategie voor overwinning in deze oorlog moet gebaseerd zijn op de volgende punten (korte en lange termijn):

- > we moeten overeenstemming bereiken over snelle maatregelen op EU-niveau die deze winter voor stabilisatie kunnen zorgen, en deze uitvoeren; tijdens de pandemie zijn we erin geslaagd de bedreigingen van de pandemie voor onze economieën en bevolking te beperken; op dezelfde manier kunnen we de bedreigingen van “Poetins winteroorlog” voor onze economieën en bevolking beheersen en beperken;
- > we moeten onmiddellijk duidelijk stellen dat er ook na de oorlog geen terugkeer zal plaatsvinden naar “business as usual” met “Poetins gas en olie”. De EU is goed op weg om onafhankelijk te worden van Russisch gas: vóór de oorlog importeerde de EU nog 41 % van haar gas uit Rusland, maar nu bedraagt dit nog maar 7 %;
- > we moeten nog ambitieuzer zijn bij de uitvoering van de Green Deal: groene elektriciteit opwekken, het mechanisme voor koolstofgrenscorrectie toepassen op invoer uit Rusland, groene waterstof (geen “vuile waterstof” uit Rusland);

uiteindelijk (rond 2040) zal dit Rusland dwingen grote structurele hervormingen door te voeren in de structuur van zijn economie, wat op zijn beurt ook zal leiden tot een transformatie van de politieke architectuur van Rusland.

6. GEVOLGEN VAN DE GEOPOLITIEKE CRISIS: HOE KAN DE EU GEOPOLITIEK STERKER WORDEN?

Iedereen kent de beroemde uitspraak van Jean Monnet: Europa zal worden gevormd in tijden van crisis. Er is veel historisch bewijs, ook recent, dat Monnet gelijk had toen hij voorspelde dat de Europese gemeenschap na elke crisis sterker zou worden. Het is hoog tijd dat de EU onderzoekt hoe zij na deze unieke geopolitieke crisis sterker kan worden.

Daartoe moet de EU haar geopolitieke fouten in het verleden die tot deze geopolitieke crisis hebben geleid, in kaart brengen en evalueren.

Sommige van deze fouten zijn overduidelijk. Ten eerste was het een vergissing van de EU om Poetin tegen elke prijs te vriend te willen houden, ondanks alle misdrijven dat hij begaat. Deze concessiepolitiek was gebaseerd op de wijdverbreide perceptie in de EU dat democratie in Rusland niet mogelijk is en dat de EU zich daarom zou moeten schikken naar een nucleair, agressief en autoritair Rusland. Ten tweede was het een vergissing van de EU om Oekraïne geen echt vooruitzicht op EU lidmaatschap te bieden, uit angst voor een agressieve reactie van het Kremlin. Dit leidde in het Kremlin tot de illusie dat het Westen Oekraïne niet zou verdedigen bij een Russische invasie.

Zoals hoge vertegenwoordiger Josep Borrell onlangs (op 5 oktober 2022) openlijk en moedig toegaf tijdens de debatten in het Europees Parlement over de oorlog van Rusland tegen Oekraïne:

“Deze [radicale vermindering van de invoer van Russisch gas in de EU] is iets buitengewoons dat ervoor zal zorgen dat we voor onze energie niet langer afhankelijk zullen zijn van Rusland. Deze afhankelijkheid was de grootste belemmering van ons beleid ten aanzien van Rusland en, bijgevolg, van ons buitenlands beleid, waaronder dat ten aanzien van Oekraïne. In feite hebben we geen buitenlands beleid ten aanzien van Oekraïne gevoerd, omdat het ondergeschikt was aan ons beleid ten aanzien van Rusland, en [het beleid ten aanzien van] Rusland op zijn beurt ondergeschikt was aan onze energieafhankelijkheid – en daardoor bepaald werd. Nu zullen we een duidelijk

beleid voeren ten aanzien van Oekraïne, dat zal worden gedomineerd door de wil en de wens van Oekraïne om lid te worden van de Europese Unie. Een beleid met een duidelijk doel, dat mogelijk zal zijn omdat wij niet langer zullen lijden onder deze afhankelijkheid van Rusland”.

Deze woorden getuigen van een grondig besef van de geopolitieke fouten die wij in het verleden hebben gemaakt in onze houding ten aanzien van Oekraïne en Rusland, en van een grondig besef van de geopolitieke koers die wij nu moeten inslaan.

Deze conclusies en de harde lessen die deze oorlog de EU heeft geleerd, maken overduidelijk welke strategische stappen de EU moet nemen.

- > De EU moet niet langer afhankelijk zijn van de energiebronnen van Rusland, zodat zij Poetin niet langer hoeft te vrezen. We mogen onszelf niet laten chanteren door het Kremlin met nucleaire dreigingen. Dergelijke permanente zwakte zal Poetin slechts aansporen. De EU moet investeren in de verdediging van de democratie en in steun voor de democratische transformatie van Rusland, met een duidelijke strategie voor deze steun.
- > De EU moet een ambitieuze uitbreidingsstrategie uitvoeren ten aanzien van Oekraïne, Moldavië, Georgië en de Westelijke Balkan. Dit is voor de EU de enige manier om voor haar nabuurschap te zorgen, wat haar eerste verantwoordelijkheid is als zij haar strategische autonomie wil versterken.
- > De EU moet zichzelf hervormen om geopolitiek sterker te worden: het buitenlands beleid van de EU moet veel meer “geëuropeaniseerd” worden en besluiten moeten worden genomen op basis van een gekwalificeerde meerderheid.
- > De EU moet bereid zijn veel meer uit te geven (ten minste terwijl er op het Europese continent een oorlog woedt) om de productie van haar militaire industrie op te voeren.

CONCLUSIES: 10 PUNTEN

(korte versie van de standpuntnota van de EVP fractie)

De Russische oorlog tegen Oekraïne duurt al meer dan acht maanden. Oekraïne brengt

ongelooflijke moed aan het licht door de manier waarop het zichzelf en de hele EU verdedigt. De steun van de EU aan Oekraïne heeft sinds het begin van de oorlog een zeer belangrijke rol gespeeld. De oorlog zal naar verwachting lang aanhouden. De EU moet zich op deze langere duur voorbereiden door degelijk systemisch beleid te ontwikkelen om de uitdagingen waarmee het Europese continent vanwege de oorlog te maken krijgt het hoofd te bieden.

1. Het einde van de oorlog en de overwinning van Oekraïne (met volledige bevrijding van zijn grondgebied) zijn alleen afhankelijk van de kwantiteit en kwaliteit van de door het Westen geleverde wapens. Hoe sneller meer wapens worden geleverd, des te sneller de vrede zal komen.
2. De sancties verzwakken de militaire vermogens van Rusland en mogen niet worden opgeheven totdat het gehele Oekraïense grondgebied is bevrijd en Rusland ermee instemt alle schade te vergoeden.
3. De EU en de G7 moeten dringend een systemische strategie vaststellen voor de financiering van het verdedigen en het overleven van Oekraïne: wapenleveringen (100 miljard EUR nodig in 2023), het functioneren van de Oekraïense staat (36 miljard EUR nodig in 2023), de wederopbouw van Oekraïne (350 miljard EUR nodig vanaf 2023). De EU en haar lidstaten zouden bereid moeten zijn om ten minste een bedrag van 300 miljard EUR vrij te maken voor de behoeften van Oekraïne. Er zijn doortastende en snelle maatregelen nodig, zoals tijdens de pandemie. Eventueel zijn extra EU-middelen en internationale middelen nodig om "Poetins winteroorlog" te winnen. De EU en haar internationale partners moeten hun krachten bundelen om elkaars inspanningen aan te vullen.
4. Na de toekenning van de status van kandidaat-lidstaat aan Oekraïne moet de EU onverwijld vooruitgang boeken wat betreft de toetreding van Oekraïne. De lidmaatschapsonderhandelingen moeten onverwijld en zo spoedig mogelijk starten, met als doel de noodzakelijke hervormingen en onderhandelingen binnen 3 tot 4 jaar af te ronden. Het uiteindelijke doel is Oekraïne (en de andere toetredingslanden) vóór het einde van dit decennium het EU lidmaatschap toe te kennen, op voorwaarde dat de toetredingslanden ambitieuze hervormingen doorvoeren. De integratie

in de interne markt van de EU moet vóór 2025 zijn afgerond.

5. De EU moet haar interne hervormingen versnellen om klaar te zijn voor de aanstaande uitbreiding. De voorbereiding en het succes van de Conventie over de herziening van de EU verdragen zullen van groot geopolitiek belang zijn.
6. Toekomstige veiligheidsregelingen voor Oekraïne zullen zeer gunstig zijn voor de hele EU. Daarom moeten de lidstaten en de NAVO bereid zijn Oekraïne na afloop van de oorlog veiligheidsgaranties te bieden. Oekraïne verdient dergelijke garanties. Bovendien kan Oekraïne, met de meest ervaren militaire troepenmacht op het Europese continent, zorgen voor veel meer veiligheid in heel Europa.
7. De EU moet duidelijk stellen dat "business as usual" met Poetin niet langer mogelijk is. De EU zou een krachtig standpunt kunnen innemen door gezamenlijk een speciaal internationaal tribunaal op te richten voor het onderzoeken van het gepleegde misdrijf oorlogsagressie. Hiermee zou een juridisch onderzoek worden gestart naar de verantwoordelijkheid van Poetin voor het plegen van oorlogsmisdaden.
8. De EU moet niet langer in dialoog treden met Poetin, aangezien dit een dialoog betreft met een mogelijk oorlogsmisdadiger. Zij moet echter de dialoog met de democratische oppositie in Rusland intensiveren. Die dialoog moet gebaseerd zijn op een stabiel institutioneel kader. De Belarussische oppositie moet dezelfde kansen krijgen. Dat is de manier waarop de EU haar strijd voor de verdediging van de democratie moet voeren.
9. De EU moet duidelijke korte- en langetermijnstrategieën hebben om deze "winteroorlog", die door Poetin tegen de hele EU wordt gevoerd, te winnen. Er zijn snelle maatregelen op EU niveau nodig om de situatie te stabiliseren. Bovendien moet de EU duidelijk maken dat er ook na de oorlog geen sprake meer zal zijn van "business as usual" met "Poetins gas en olie". Een ambitieuzere uitvoering van de Green Deal is een goede oplossing voor deze geopolitieke crisis en een strategie om de "Poetins winteroorlog" te winnen;
10. De EU moet geopolitiek sterker uit deze crisis komen. De EU moet haar grootste geopolitieke fouten uit het verleden, die tot deze crisis hebben geleid, openlijk in

kaart brengen. De EU moet Poetin niet langer vrezen, want dergelijke zwakte zal hem slechts aansporen. De EU moet een veel ambitieuzere uitbreidingsstrategie hebben, met name ten aanzien van Oekraïne. De EU moet haar buitenlandse beleid en haar veiligheidsbeleid "europeaniseren" en moet overstappen op besluitvorming met een gekwalificeerde meerderheid (BGM). De EU zal, zolang de oorlog voortduurt, meer financiële middelen vrij moeten maken en deze moeten investeren in het opvoeren van de productie van haar militaire industrie.